

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/96/2018
Identifikačné číslo spisu: 8613207753
Dátum vydania rozhodnutia: 28.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8613207753.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu S., bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, IČO: 00 166 073, o zaplatenie 9 106,70 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 6 C 135/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 12. decembra 2017, sp. zn. 5 Co 289/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. februára 2017, č. k. 6 C 135/2014-185 žalobu o zaplatenie 9 420,79 Eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,25 % od 21. mája 2014 do zaplatenia zamietol v celom rozsahu a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že žalobca si žalobou uplatňoval právo na náhradu škody vyplývajúce z objektívnej zodpovednosti žalovanej za nezákonné rozhodnutie - uznesenie o vznesení obvinenia vyšetrovateľom Krajského úradu justičnej polície PZ Žilina ČVS: KUJP-88/OVVK-2003 zo dňa 9. decembra 2003. Označeným rozhodnutím bol ako obvinený poškodený, pričom mu vznikla majetková škoda v sume 9 106,70 Eur na trovách obhajoby, ktoré mu vznikli v dotknutom trestnom konaní. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že došlo k predbežnému prerokovaniu nároku žalobcu na náhradu škody so žalovanou, avšak možnosť priznania nároku zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je popri všeobecných predpokladoch vzniku zodpovednosti za škodu podmienená okrem iného aj využitím riadnych opravných prostriedkov smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu podľa § 3 zákona č. 58/1969 Zb., čo žalobca v prvoinštančnom konaní nepreukázal. Žalobca ani v samotnej žalobe a ani v celom priebehu konania na túto námietku vôbec nezareagoval a súčasne ani len neprodukoval opačné skutkové tvrdenie, že by podal proti spornému uzneseniu sťažnosť podľa § 141 ods. 1 a ods. 2 veta prvá zákona č. 141/1961 Zb. Trestného poriadku, hoci ako obvinený bol riadne poučený o možnosti podať proti nemu sťažnosť. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca priamo

súdu nepredložil akýkoľvek dôkaz, z ktorého obsahu by vyplývalo, že možnosť podať proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť využil, ktorá skutočnosť nevyplývala zo žalobcom súdu predložených dôkazov ani nepriamo a ani z obsahu samotnej žiadosti žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Rovnako ani žalobcom označené listinné dôkazy, ktoré by sa mali nachádzať v spise Okresného súdu Prešov sp. zn. 6 T 138/2005, neboli zjavne spôsobilé preukázať túto skutočnosť. Súd prvej inštancie zo všetkých vyššie uvedených dôvodov rozhodol, že tieto listinné dôkazy nevykoná (§ 185 ods. 1 CSP). Na základe uvedeného preto podľa § 3 zákona č. 58/1969 Zb. nemohol priznať žalobcovi ním uplatnený nárok na náhradu škody, keďže využitie možnosti podať opravný prostriedok proti uzneseniu o vznesení obvinenia žalovanou v konaní nebolo preukázané a súčasne neboli preukázané žiadne súvisiace skutkové okolnosti, keď žalobca ani žiadne netvrdil. Rovnako vyhodnotil, že nešlo o prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle § 3 zákona č. 58/1969 Zb. Súd prvej inštancie tak žalobu v časti o zaplatenie sumy 9 106,70 Eur aj s úrokmi z omeškania vo výške 5,25 % ročne od 21. mája 2014 do zaplatenia zamietol. Pokiaľ ide o uplatnený nárok na zaplatenie sumy 314,09 Eur ako trov predbežného prerokovania nároku žalobcu na náhradu škody vo výške 9 106,70 Eur, súd žalobu v tejto časti rovnako zamietol preto, lebo žalobcovi nepriznal samotný žalovaný nárok. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP podľa zásady úspechu vo veci.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 12. decembra 2017, sp. zn. 5 Co 289/2017 napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s § 191 a nasl. CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). Mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, keď v odôvodnení uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Odvolateľ k veci samotnej neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav. Keďže súd prvej inštancie sa vyporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré boli uvedené v podanom odvolaní a na ktoré poukazoval žalobca aj v priebehu prvoinštančného konania, odvolanie nepovažoval odvolací súd za dôvodné. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP, keď súdy nesprávnym procesným postupom mu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žiadal napadnuté rozhodnutia oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Poukázal na to, že odvolací súd sa stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie. Bránil sa, že žalobu podával 6. decembra 2013 v časovej tiesni, keď hrozilo uplynutie objektívnej desaťročnej premlčacej doby a keď sa mu dovtedy nepodarilo zadovážiť všetky potrebné písomnosti, vrátane dôkazu o podaní sťažnosti ako opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia z dôvodu, že v počiatočných štádiách trestného stíhania ho obhajoval iný obhajca, ktorý mu neodovzdal žiadne písomnosti, týkajúce sa jeho trestných stíhaní. Nepredpokladal a bol prekvapený, že súd prvej inštancie rozhodol hneď na prvom pojednávaní. Naopak predpokladal, že si súd trestný spis pripojí.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov v civilnom procese osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Právna úprava vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť a mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. V danom prípade žalobca uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dôvodil najmä, že hoci je pravdou, že v konaní pred súdom prvej inštancie nepredložil ako dôkaz ním podanú sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia proti nemu, avšak to bolo z dôvodu, že ho zastupoval v trestnom konaní iný advokát a ten mu neodovzdal písomnosti veci sa týkajúce. Súd si mal podľa jeho názoru zadovážiť trestný spis, kde sa tento opravný prostriedok nachádzal a nemal rozhodnúť hneď na prvom pojednávaní, keď tento dôkaz nemal. Tiež odvolaciemu súdu vyčítal, že sa stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie a len stručne dodal, že potrebný dôkaz žalobca predložil až v odvolacom konaní, pričom sa nejednalo o dôkaz, ktorý by nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej

účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu.

13. Podľa článku 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku (CSP) súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

14. Podľa článku 8 Základných princípov CSP strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

15. V súvislosti s argumentáciou dovolateľa, že bol prekvapený, že súd rozhodol na prvom pojednávaní, dovolací súd poukazuje na § 157 CSP, podľa ktorého „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“. Skutočnosť, že súd prvej inštancie konal v súlade s požiadavkou zákona, nemôže byť vyhodnotená, že by tým ukrátil žalobcu na jeho právach, pokiaľ ide o procesný postup.

16. Pokiaľ dovolateľ argumentuje, že nárok na náhradu škody podmieňujúci dôkaz o využití opravných prostriedkov proti uzneseniu o vznesení obvinenia nemohol zadovážiť už pred podaním žaloby, resp. v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, dovolací súd poukazuje na § 366 písm. d/ CSP, podľa ktorého „Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak ich odvolateľ nemohol bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie“.

17. V tejto súvislosti dovolací súd z obsahu spisu zistil, že obvinenie bolo proti žalobcovi vznesené dňa 9. decembra 2003 a trestné stíhanie voči nemu zastavené uznesením zo dňa 29. júla 2013, teda objektívne žalobca nebol v časovej tiesni, keď premlčacia lehota začala plynúť až od zastavenia trestného konania. Opravný prostriedok ako dôkaz mohol predložiť súdu prvej inštancie najneskôr až do dňa pojednávania, ktoré sa uskutočnilo až dňa 14. februára 2017, teda od zastavenia trestného konania mal na získanie sťažnosti ako opravného prostriedku viac ako 32 mesiacov. Na tomto základe dovolací súd preto nemôže akceptovať argumentáciu dovolateľa, že by tento dôkaz nemohol bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

18. Dovolaním napadnutý rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval súd prvej inštancie ako aj odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti tiež to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrzovaným rozsudkom vytvára ich organickú kompletizujúcu jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany sporu na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013).

19. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Preto skutočnosť, že si súd prvej inštancie v rozpore s očakávaním žalobcu nepripojil trestný spis a rozhodol sa nevykonať tento dôkaz, nie je právne významná pre posúdenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP.

20. Z vyššie uvedených dôvodov a za okolnosti, že žalobca bol zastúpený od začiatku konania advokátom, teda osobou znalou práva, pričom advokát mu spisoval aj žalobu, si musel byť vedomý toho, aké dôkazy je potrebné súdu predložiť pre dosiahnutie úspechu v konaní, vrátane dôkazu o podaní opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia voči žalobcovi. Dovolací súd preto dospel k záveru, že skutočnosť, že žalobca neunesol dôkazné bremeno v konaní o náhradu škody spôsobenej mu pri výkone verejnej moci, keď tento dôkaz súdu nepredložil do rozhodnutia súdu prvej inštancie, nespôsobila porušenie jeho práva na spravodlivý proces, keď mu súdy neznemožnili nesprávnym procesným postupom, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva.

21. Za existencie uvedených okolností prípadu s prihliadnutím na časové okolnosti, keď bol žalobca v tomto smere (predloženie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia ako dôkazu) nečinný viac ako 32 mesiacov, dovolací súd nepovažuje takéto rozhodnutie vo veci konajúcich súdov ako výsledok formalistického prístupu.

22. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

23. V dovolacom konaní súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.